

Regelverk för skolskjuts för elev i förskoleklass, grundskola samt grund- och gymnasiesärskola

Inledning

Detta regelverk utgår från bestämmelserna om skolskjuts i skollagen (2010:800).

Omfattning

Regelverket omfattar elever i grundskola inklusive förskoleklass, grundsärskola och gymnasiesärskola. Bestämmelser om skolskjuts finns i 9 kap. 15 b-e och 21, 21 a §§ skollagen (förskoleklassen), 10 kap. 32-33 och 40 §§ skollagen (grundskolan), 11 kap. 31-32 och 39 §§ skollagen (grundsärskolan) och 18 kap. 30-31 och 35 §§ skollagen (gymnasiesärskolan).

1. Definitioner

Skolskjuts

Med begreppet skolskjuts menas transport av elev från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka som inte är av tillfällig natur. Det avser även sådan transport av elev som regleras i 9 kap. 15 c, 10 kap. 33 § och 11 kap. 32 § skollagen, i de fall en elev har sin skolgång i en annan kommun och måste övernatta där för att fullgöra skolgången.

Hemkommun

En elevs hemkommun är den kommun där eleven är folkbokförd. Om eleven är bosatt i landet utan att vara folkbokförd här, utgör hemkommun den kommun i vilken eleven vistas stadigvarande eller, om eleven saknar stadigvarande vistelseort, den kommun, i vilken eleven för tillfället uppehåller sig.

Närskola enligt närhetsprincipen

Närskola är den skola som kommunen skulle ha placerat eleven i utifrån elevens folkbokföringsadress.

Färdväg

Färdväg är den väg eleven transporteras mellan skola och hem.

Trafikförhållanden

Trafikförhållanden är förhållanden i trafiken längs elevens färdväg.

Funktionsnedsättning

En funktionsnedsättning är en begränsning eller ett hinder som gör att en elev till följd av skada eller sjukdom inte kan utföra en aktivitet inom de gränser som kan anses normalt.

2. Rätt till skolskjuts enligt skollagen

2.1. Elever som går i närskola

Elever som har sin skolgång i en kommunal grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola, som är elevens närskola, har rätt till skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka med hänsyn till

- färdvägens längd
- trafikförhållanden
- funktionshinder hos en elev eller
- någon annan särskild omständighet

Elever i grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola som har sin skolgång i en annan kommun än hemkommunen och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever folkbokförda i kommunen (10 kap. 25 §, 11 kap. 26 § skollagen och 18 kap. 31 §). Det är den kommun som ordnar utbildningen som ska se till att skolskjuts ordnas, men hemkommunen betalar.

2.2. Rätt till skolskjuts i vissa fall även för elever som går i en annan skola än sin närskola

Elever i grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola som har valt att gå i annan skola i kommunen än sin närskola, har rätt till skolskjuts under förutsättning att skolskjutsen inte innebär att organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för Svalövs kommun. Vid bedömning av rätten till skolskjuts tar kommunen hänsyn till vilka skyldigheter kommunen skulle ha haft om eleven hade valt att gå i sin närskola och om eleven hade haft rätt till skolskjuts till och från den skolenheten. Om skolskjuts till vald skola blir dyrare än skolskjutsen hade blivit till elevens närskola har eleven inte rätt till skolskjuts till vald skola.

Vad som sägs i föregående stycke gäller även elever som väljer att gå i en fristående skola i kommunen (9 kap. 21 a §, 10 kap. 40 §, 11 kap. 39 § och 18 kap. 35 § skollagen) och elever som går i en annan kommuns grundskola, grundsärskola eller gymnasiesärskola.

För elever som går i fristående skola i annan kommun föreligger inte rätt till skolskjuts.

2.3. Elever som inte har rätt till skolskjuts

Elever i förskola och fritidsverksamhet har inte rätt till skolskjuts. För dessa elever ligger det på vårdnadshavarens ansvar att ta barnen till och från verksamheterna. I mån om plats kan det finnas möjlighet att åka med befintlig skolskjuts.

Skolskjuts för elever i grundsärskola kan utföras schemalagt till eller från fritidstillsyn i anslutning till skoltiderna. Elever i grundsärskola som beviljats plats på samlokaliserad korttidsvistelse kan i mån av plats åka med i denna transport. Rätt till skolskjuts föreligger inte för resor mellan korttidsvistelse och skola.

3. Prövning av elevs rätt till skolskjuts i Svalövs kommun

När en elev söker om skolskjuts gör Svalövs kommun en individuell bedömning av elevens behov av skolskjuts med hänsyn till elevens ålder, mognad och övriga omständigheter.¹ En elev har rätt till skolskjuts om de grundläggande förutsättningarna i a) – e) nedan är uppfyllda.

a) Bedömning från folkbokföringsadress

Svalövs kommun ska vara elevens hemkommun² enligt skollagen för att eleven ska omfattas av reglerna om rätt till skolskjuts. Rätt till skolskjuts ska i första hand således bedömas utifrån elevens folkbokföringsadress.

För elever som inte är folkbokförda i Svalövs kommun, men som är bosatta eller uppehåller sig där, ska skolskjuts bedömas utifrån elevens boendeadress. Hit hör elever som är kvarskrivna i annan kommun med stöd av folkbokföringslagen, elever som placerats i familjehem eller boende enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

En elev som med stöd av skollagen har placerats på en annan skola än den där eleven normalt skulle ha placerats på grund av att det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero, har också rätt till skolskjuts om nedanstående förutsättningar är uppfyllda.³

¹ Regeringsrättens avgörande RÅ 1993 ref. 77

² Se definition av begreppet "hemkommun" under punkten 2.

³ Beslut med stöd av 10 kap. 30 § andra stycket 2 skollagen, 11 kap. 29 § andra stycket 2 skollagen

Föreligger någon form av skolrelaterade skäl, exempelvis tillfälligt behov av skolgång på annan skola, till att en elev ska få tillstånd till skolskjuts, får rektor besluta om detta. Transporten ordnas via skolskjutshandläggare. Aktuell skola faktureras för kostnaden.

Växelvis boende

När en elev bor växelvis lika mycket hos sina vårdnadshavare eller vårdnadshavare och förälder anses det berörda barnet ha två likvärdiga hem. Elevens rätt till skolskjuts ska i det fallet bedömas utifrån från varje adress för sig. Vilken skola som utgör elevens närskola bedöms även i dessa fall utifrån elevens folkbokföringsadress.

Svalövs kommun är inte skyldig att anordna skolskjuts till och från ett "växelvist" boende hos vårdnadshavare eller förälder i en annan kommun.⁴ För att konstatera växelvis boende ska vårdnadshavare eller förälder vid begäran kunna visa på ett schema, avtal eller dom som styrker omfattningen av barnets vistelse hos respektive part.

Med anledning av ett politiskt beslut i Svalövs kommun kan elever som har "växelvist" boende hos vårdnadshavare eller förälder inom Skåne få ett busskort för resor mellan den växelvisa adressen och skolan, under förutsättning att eleven är folkbokförd i Svalövs kommun, går i sin närskola och har en färdväg mellan alternativadress och vald skola som överstiger det avstånd som redogörs för under 4.b.

b) Bedömning med hänsyn till färdvägens längd

En elev i grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola har rätt till skolskjuts mellan elevens hem och den plats där utbildningen bedrivs under följande förutsättningar.

- Eleven har en gång- eller cykelväg till skolan, som ligger utanför markerat gångavståndsområde runt skolan
- Om det inte finns ett definierat gångavståndsområde enligt ovan gäller 3 km som avståndsgräns för alla elever.

Avståndet beräknas digitalt på samma sätt för alla elever. Beräkning sker utifrån avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och aktuell skolas adress. Om avståndskraven är uppfyllda har eleven rätt till skolskjuts, i annat fall fortsätter bedömningen enligt punkterna nedan.

c) Trafikförhållanden

Bedöms närmaste lämpliga skolväg som trafikfarlig utifrån elevens ålder och mognad beviljas skolskjuts utan hänsyn till avståndet. I bedömningen beaktas bland annat om skolvägen saknar gångbana och vilken trafiktäthet som föreligger.⁵

⁴ Kammarrätten i Göteborg mål nr 21- 03 och 2041- 03, Kammarrätten i Sundsvall mål nr 1348- 03

⁵ Regeringsrättens avgörande RÅ 1994 ref. 84

d) Funktionsnedsättning

En elev har rätt till skolskjuts om en funktionsnedsättning medför att eleven inte kan ta sig till skolan på samma sätt som en elev utan funktionsnedsättning. Detta gäller funktionsnedsättning av varaktig och i vissa fall tillfällig karaktär. Läkarintyg ska vid begäran uppvisas som styrker behovet av skolskjuts på grund av funktionsnedsättning.

En elev med en varaktig funktionsnedsättning som placeras i skola inom kommunen eller i skola i annan kommun har rätt till skolskjuts till placeringsskolan om inte Svalövs kommun kan erbjuda en likvärdig utbildning för eleven på elevens närskola.

Även en elev som placeras i en grundsärskola i en annan kommun har rätt till skolskjuts om inte Svalövs kommun kan erbjuda en likvärdig utbildning.

En elev i gymnasiesärskolan som inte kan tas emot på kommunens egen gymnasiesärskola då kommunen bedömer att förutsättningar saknas för att kunna ge eleven en fullgod undervisning, har efter prövning rätt till skolskjuts till annan kommuns gymnasiesärskola om de grundläggande förutsättningarna i övrigt enligt a)-e) är uppfyllda. För elever som efter eget beslut väljer en annan kommuns gymnasiesärskola föreligger rätt till skolskjuts endast om det kan ske utan ekonomisk eller organisatorisk svårighet för kommunen.

e) Annan särskild omständighet

Även andra omständigheter än de som framgår ovan ska prövas när sådana åberopas av den enskilde.

4. Utförandet av skolskjuts

4.1. Färdmedel

4.1.1 Busskort

Huvudregeln är att skolskjuts utförs genom att eleven får ett busskort för resa med kollektiva färdmedel. Busskortet gäller för resor med allmänna kommunikationsmedel mellan elevens folkbokföringsadress och skolan i anslutning till skolans början och slut.

Med anledning av ett politiskt beslut i Svalövs kommun kan elev som valt annan skola än sin närskola och vars färdväg uppgår till de avstånd som redogörs för under 4.b. få ett busskort för resor mellan folkbokföringsadress och skola, under förutsättning att eleven är folkbokförd i Svalövs kommun och har sin skolgång i skola inom Svalövs kommun.

Busskortet är personligt för eleven. Missbruk av färdbeviset kan resultera i en polisanmälan om bedrägeri.

En elev som tappar bort sitt busskort, skadar det eller det blir stulet kan få ett nytt busskort mot en avgift om 50 kronor när ett första ersättningskort lämnas, 100 kronor när ett andra ersättningskort lämnas och 300 kronor när ett tredje ersättningskort lämnas.

Kommunen hänvisar skolskjutsberättigad elev till skolskjuts med det färdmedel som kommunen bedömer lämpligt utifrån gällande regelverk.

4.1.2. Skolskjuts med skolskjutsfordon

För elever som inte kan resa med kollektiva färdmedel anordnas skolskjuts med skolskjutsfordon (personbil eller buss). Skolskjuts ska utföras med skolskjutsfordon om

- kollektiva färdmedel saknas
- avståndet mellan folkbokföringsadressen och hållplatsen för kollektiva färdmedel är längre än de avstånd som berättigar eleven till skolskjuts enligt punkten 3.b.
- färdvägen mellan folkbokföringsadressen och hållplatsen för kollektiva färdmedel bedöms trafikfarlig enligt punkten 3.c.
- restiden, bör inte vara mer än 60 minuter för att komma till skolan
- eleven har en funktionsnedsättning som medför att kollektiva färdmedel inte kan anses vara ett lämpligt alternativ eller
- det föreligger en annan särskild omständighet till att kollektiva färdmedel inte är ett lämpligt alternativ, t.ex. när en elev med lägre ålder måste byta buss ett flertal gånger

Eleven/vårdnadshavarna ska anföra och styrka att omständigheter enligt ovan föreligger.

Kommunens skolskjutsfordon är öppna för andra resenärer än skolskjutsberättigade elever i mån av plats. Rätten att åka med gäller under förutsättning att det kan ske utan störning för skolskjutsberättigade elever.

Kommunen hänvisar skolskjutsberättigad elev till skolskjuts med det färdmedel som kommunen bedömer lämpligt utifrån gällande regelverk.

4.1.3. Resekostnadsersättning

För elever i grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola kan resebidrag, efter särskild prövning av kommunen, utbetalas genom kontant reskostnadsersättning. Kontantbidraget är ett belopp, som motsvarar högst kostnaden för resa med allmänna kommunikationer.

4.2. Upphämtningsplats och väntetider

Kommunen ska sträva efter att organisera skolskjutsverksamheten så att resväg och restid optimeras för den sammanlagda elevgruppen. Kommunen ska samtidigt sträva efter att busshållplats eller upphämtningsplats ligger i så nära anslutning till elevens bostadsadress och elevens skola som det är möjligt. Kommunen ska sträva efter att skolskjutsverksamheten i möjligaste mån ordnas med hänsyn till elevernas skoltider. Såväl avstånd till busshållplats/upphämtningsplats som väntetider förekommer.

Avståndsgränser från bostadsadressen till hållplatsen/upsamlingsplatsen är 3 km för samtliga grundskoleelever inom Svalövs kommun.

4.3. Vårdnadshavares respektive skolans och skolskjutsens ansvar

Vårdnadshavaren ansvarar för att eleven kommer till och från skolskjutsen vid hemmet/närmaste hållplats och att de uppgjorda tiderna hålls vid dessa tillfällen. Tillsynsansvaret övergår från vårdnadshavare till skolskjutsen som har tillsynsansvar under färden. När eleven stiger av vid skolan träder skolans tillsynsansvar för eleven in. För elever som åker kollektivt färdmedel träder skolans tillsynsansvar för eleven in när eleven infinner sig på skolans område eller, för elever i åk F-6, när de tas emot vid hållplatsen av skolans personal.

När eleven ska hem gäller att skolan har tillsynsansvar för eleven fram till dess att anordnad skolskjuts hämtar eleven. Under färden har skolskjutsen tillsynsansvar för eleven. Verksamhetens tillsynsansvar upphör när eleven kliver av skolskjutsfordonet vid busshållplats/upphämningsplats. Tillsynsansvaret för eleven går då över på vårdnadshavaren. Om eleven under tiden, fram till dess att skolskjutsen hämtar eleven, vistas på fritids har skolan rätt att ta ut avgift för denna verksamhet.⁶

Om eleven åker kollektiva färdmedel upphör skolans tillsynsansvar när eleven har slutat för dagen och i anslutning till skoldagens slut, lämnar skolans område eller, för elever i åk F-6, när de lämnas av vid hållplats av skolans personal. Tillsynsansvaret för eleven går då över på vårdnadshavaren.

Elev, som trots upprepade tillsägelser och information till vårdnadshavare inte följer gällande ordningsföreskrifter, kan stängas av från skolskjutsen. Sådant beslut fattas av rektor efter samråd med skolskjutshandläggare.

5. Handläggning av ärenden om skolskjuts

En ansökan om skolskjuts ska registreras och förses med ett diarienummer. Alla handlingar som tillför ärendet sakuppgifter ska registreras i ärendet. Uppgifter som inkommer i ärendet på annat sätt än genom handling, utredning eller beslut ska dokumenteras.

Handlingar som inkommit i ärendet genom annan än sökanden själv ska kommuniceras med sökanden, som ska få tillfälle att yttra sig över uppgifterna.

Beviljade ansökningar om busskort ska hållas ordnade och gallras tidigast två år efter inaktualitet.

⁶ RÅ 1995 ref 12

Ett beslut om att avslå skolskjuts ska motiveras och förses med en överklagandehänvisning av vilken det också framgår hur beslutet kan överklagas.

Beslut om skolskjuts fattas av tjänsteman enligt stöd i ansvarig nämnds delegationsordning. Beslut som avser laglighetsprövning ska anmälas till nästa nämndssammanträde.

6. Tillämpningsbestämmelser

Politiskt ansvarig nämnd har rätt att fatta beslut om tillämpningsbestämmelser till detta regelverk.

Politiskt ansvarig nämnd fastställer områdeskartor för kommunens grundskolor där gångavståndsområde runt respektive skola framgår.

7. Överklaganden

7.1. Förvaltningsbesvär

Den som vill klaga på ett beslut om skolskjuts ska ställa sitt överklagande till Förvaltningsrätten i Malmö, men skicka överklagandet till samhällsbyggnadsnämnden i Svalövs kommun. Delegerad tjänsteman på samhällsbyggnadsförvaltningen ska pröva om överklagandet kommit in i rätt tid (inom tre veckor från det datum då sökanden tog del av beslutet). Ett för sent inkommet överklagande avisas. Om överklagandet kommit in i rätt tid ska ställning tas till om beslutet behöver omprövas. Om omprövningsbeslutet innebär att ansökan beviljas faller överklagandet. I annat fall översänds överklagandet till Förvaltningsrätten i Malmö.

Följande beslut om skolskjuts kan enligt 28 kap. 5 § punkten 5 skollagen (2010:800) överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

- Beslut enligt 9 kap. 15 b § första stycket, 10 kap. 32 § första stycket och 11 kap. 31 § första stycket skollagen avseende skolskjuts till och från den grundskole-/grundskoleenhet som kommunen annars hade placerat eleven i
- Beslut enligt 9 kap. 15 c § första stycket, 10 kap. 33 § första stycket och 11 kap. 32 § första stycket skollagen avseende skolskjuts mellan övernattningsställe och skola på grund av skolgång i grundskola eller grundskola i annan kommun än hemkommunen med hänsyn till särskilda skäl
- Beslut enligt 18 kap. 30 § första stycket eller 18 kap. 31 § första stycket skollagen

7.2. Laglighetsprövning

Övriga beslut kan endast överklagas genom en laglighetsprövning. Hit hör till exempel beslut om skolskjuts till annan kommun utan att eleven måste övernatta där och beslut om skolskjuts till en fristående skola. Ett sådant överklagande ska ges in till förvaltningsrätten Malmö.

Inom ramen för en laglighetsprövning kan domstolen endast pröva ett besluts laglighet och kan endast innebära att beslutet fastställs eller upphävs. Domstolen kan inte göra en lämplighetsbedömning och sätta ett nytt beslut i det överklagade beslutets ställe. Beslut som inte kan överklagas inom ramen för förvaltningsbesvär utan endast genom laglighetsprövning ska inte förses med en överklagandehänvisning. Vid förfrågan ska dock upplysning om överklagandeprocessen lämnas.